

Stortingets energi- og miljøkomite
Stortinget
0026 OSLO

Vår saksbehandler
Finn Erlend Ødegård
+47 92 85 84 95

Vår dato
11.03.2024
Deres dato

Vår referanse
19/00112-17
Deres referanse

Høringsvar - Representantforslag 90 S om å øke bestandsmålene for ulv, jerv og gaupe

Norges Bondelag viser til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Guri Melby og Ingvild Wettrhus Thorsvik om å øke bestandsmålene for ulv, jerv og gaupe og gir med dette våre merknader til forslaget.

Norge er blant de landene i Europa hvor beiteressursene i utmark betyr mest for landets matproduksjon. Kun 3 % av Norges fastlandsareal er jordbruksareal. Dette er den laveste andelen for noe land i Europa. Samtidig har Norge gode utmarksbeiter av høy kvalitet på 45 % av fastlandsarealet. Det er helt grunnleggende for driften på gårdsbrukene i Norge at sau og storfe henter fôr i utmarka. På innmarka dyrkes gras som beitedyra skal spise om vinteren. På utmarksbeite finner beitedyra de urtene de helst vil ha og lever fritt. Dyrevelferden på utmarksbeite er normalt svært god når sauene ikke blir jaget og drept av rovdyr. Det slippes årlig om lag 2 millioner sau og lam, 254 000 storfe, 58 000 geiter og 9 000 hester på utmarksbeite i Norge. Disse husdyrene høster fôrressurser i utmarka som tilsvarer det man ville måtte bruke 10 % av Norges fulldyrkede areal for å produsere. Beitenæringa er svært viktig både for sjølforsyninga og totalberedskapen i Norge.

Beitenæringa er også svært viktig for det biologiske mangfoldet. Ifølge Artsdatabanken er 513 truede arter i Norge negativt påvirket av at beite og slått opphører eller reduseres. Moderat beiting av sau øker det biologiske mangfoldet med flere insekter, blomsterplanter og fugler. Sauen stanser eller hemmer tregrensa i å flytte seg oppover og bidrar i tillegg til redusert klimapåvirkning med høyere albedo og økt karbonbinding i jorda.

Stortingets rovdyrforlik er et kompromiss som både skal sikre levedyktige rovdyrbestander og beitebruk i utmark. Det todelte målet bygger på tre sentrale forutsetninger. Den første forutsetningen er bestandsmål for hver enkelt rovdyrart. Den andre forutsetningen er arealdifferensiert forvaltning. Den tredje forutsetningen er full erstatning til dyreeier når husdyr blir drept eller skadet av rovdyr. Bestandsmålene er satt for å hindre at den samla rovdyrbelastningen for beitenæringa blir for stor. Norge har ikke forpliktet seg til å ha levedyktige rovdyrbestander innenfor egne landegrensener, men dette skal søkes oppnådd gjennom samarbeid med våre naboland. For ulv er dette stadfestet av Høyesterett Ulvedom (lisensjakt utenfor ulvesonen), den 26.03.2021, men det samme gjelder også de øvrige store rovdyrene.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

De fem store rovviltartene: kongeørn, ulv, brunbjørn, jerv og gaupe har fast tilhold i Norge. Med unntak av kongeørn, som av Artsdatabanken er klassifisert som livskraftig, er brunbjørn, jerv, ulv og gaupe oppført på den norske rødlista som truet. Alle de fem store rovdyrartene dreper og skader husdyr. Jerv, gaupe og kongeørn tar i hovedsak sau. Ulv og bjørn tar i tillegg storfe og hest. Beitesesongen i utmark er normalt 100 dager. I beiteområder med lite rovdyr ligger tapene på utmarksbeite ned mot 3 prosent. I områder med stort rovdyrpress kan tapene komme opp mot 40–50 % for den enkelte beitebruker. Faste bestander av ulv og bjørn utelukker tradisjonelt sauehold med frittgående beiting. Store rovdyrtap innebærer store dyrelidelser og stor psykisk påkjenning for dyreeier, og undergraver derfor økonomisk og sosial bærekraft. Store rovdyrtap er ikke forenlig med bærekraftig beitebruk. Utmarksbeite er essensielt for tilgang til fôrressurser, dyrevelferd og landskapspleie. Det er derfor avgjørende å begrense størrelsen på rovdyrbestandene slik Stortinget har gjort gjennom sine rovdyrforlik.

Representantforslaget fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Guri Melby og Ingvild Wettrhus Thorsvik omhandler kun hensynet til rovviltvernet og det gjøres ingen vurdering av hvilke konsekvenser forslaget vil få for beitebruken i Norge. Beitebrukerne i Norge opplever i dag at det samlet presset fra alle de fem rovdyrartene som er vernet gjennom Stortingets rovdyrforlik er stort og tyngende. Antall sau som erstattes som drept av rovvilt har økt de siste to årene. I flere regioner ser vi en nedgang i antall sau på utmarksbeite og flere sauebønder melder om at de vurderer å legge ned drifta på grunn av svært store rovdyrproblemer.

Norges Bondelag mener representantforslaget om å øke bestandsmålet for ulv til 8 – 12 årlige ulvekull, øke bestanden av jerv til 64 årlige ynglinger og øke bestandsmålet for gaupe til 75 årlige ynglinger vil forrykke rovdyrforlikets balanse ensidig i favør av rovdyrvernet. Konsekvensen vil bli at tapene av beitedyr til rovdyr kommer til å øke betraktelig og at beitebruken i utmark vil bli redusert. Dette er helt motsatt av Stortingets mål i landbrukspolitikken.

Beitebruk er en nasjonal interesse for Norge med avgjørende betydning for sjølforsyning og landbruk over hele landet. Norges Bondelag viser til følgende sitat fra Stortingets behandling av jordbruksoppgjøret i 2022:

«Fleritalet i komiteen, medlemene frå Høgre, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne, meiner det er eit stort potensial for å auke norsk sjølvforsyning gjennom vriding av produksjonen i landbruket over mot meir grønt og korn, og å stimulere til auka bruk av beite- og utmarksressursar og andre verkemiddel for å kutte i bruk av soya og andre utanlandske forråvarer med høge klimaavtrykk. Fleriralet forventar at ei slik kursending blir tydeleg signalisert, slik at norsk landbruk allereie no kan starte nødvendig omlegging.»

Med bakgrunn i dette ber Norges Bondelag om at representantenes forslag om å øke bestandsmålene avvises. Norges Bondelag mener videre at forslaget om å opprette ei jervesone på Hardangervidda og å utvide ulvesona også må avvises.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Bjørn Gimming

Finn Erlend Ødegård